

HET LEVEN LEVEN

Drs. Trudy van der Jagt, psycholoog NIP

Oud-Beijerland

Vershil tussen psycholoog en psychiater

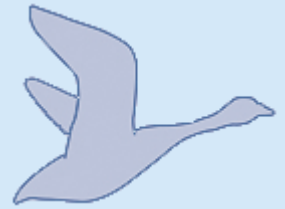
- Psycholoog bewerkstelligt verandering in gedrag, gevoel en gedachten
- Psychiater bewerkstelligt verandering in chemische processen bij patiënt, is arts en mag medicijnen voorschrijven

Kanker heb je samen

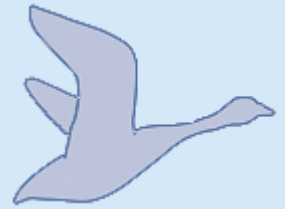
In deze presentatie gaat speciale aandacht uit naar de partner

Omgaan met kanker

- Afhankelijk van het stadium
- Te genezen (curatief)
- Behandelen met uitzaaiingen met zicht op genezing
- Behandelen om leven te rekken of klachten te verlichten (palliatief)

Verwerkingsfasen volgens Kübler Ross

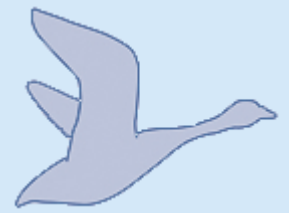

- Ongeloof/ontkenning
- Marchanderen
- Woede
- Depressie
- Acceptatie

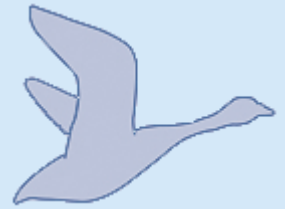
Als een partner kanker krijgt gaan er twee treinen rijden:

- Het spoor van de patiënt
- Het spoor van de partner

Ieder heeft een eigen beleving

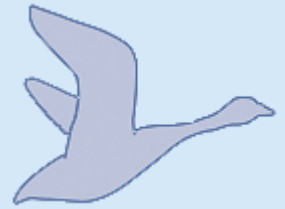
Verbinding maken tussen de treinen

- Hoe blijf je in gesprek met elkaar?
- Spreek vanuit je eigen *gevoel* in de ik-vorm
- Het gaat niet om de feiten, maar wat het met je doet

Verbinding maken tussen de treinen

- Ieder heeft recht op zijn eigen gevoel
- Ja is ja en nee is nee
- Denk alleen voor jezelf
- Stop met invullen

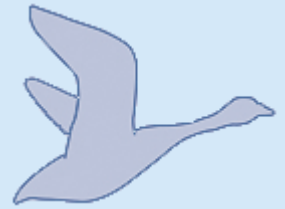
dddd

Gedrag ^{1,4}

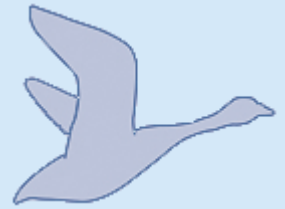
- Paniek
- Ongeloof
- Elkaar sparen
- Schuldgevoel

Gedrag ^{2,4}

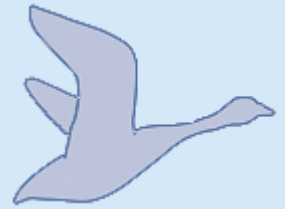
- Rolverwisseling
- Patiënt gaat vaak sneller dan partner
- Verantwoordelijk voelen voor de ander
- Bestaande verschillen komen boven

Gedrag ^{3,4}

- Alvast afstand nemen
- Persoonlijkheid van patiënt verandert, hij/zij is niet meer degene die hij/zij was
- Doemscenario's
- Intimiteit verandert

Gedrag 4,4

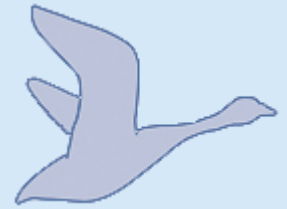
- Aanpassen
- Hulptroepen inschakelen
- Werk aanpassen
- Rol in gezin en sociale omgeving verandert

Emoties 1,9

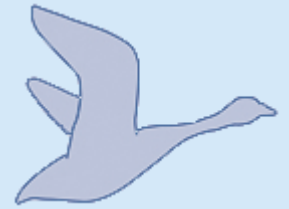
- Boosheid
- Eenzaamheid
- Schuldgevoel
- Machteloosheid
- Verdriet
- Depressie
- Onzekerheid voor de toekomst
- Angst voor de dood

Emoties 2,5

- Ik blijf achter, zij/hij gaat dood
- Terugkijken verdriet om wat was, heroriëntering dat wat komt
- Afreageren op elkaar
- Elkaar sparen, angst voor het verdriet van de ander
- Verlangen naar contact (geestelijk en/of lichamelijk)

Loslaten:

- Betuttelen
- Claimen
- Dag en nacht bij elkaar zijn
- Verantwoordelijkheid voor het lichaam van de ander overnemen
- Sociale contacten en verplichtingen compleet laten vallen
- Zwijgen
- Sparen
- 100% in de zorgrol kruipen

Doen:

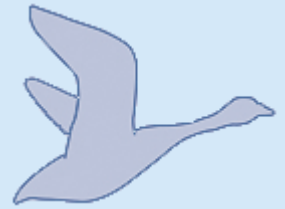
- Partner blijven
- Tijd voor elkaar nemen
- Aanraken, elkaar in de ogen kijken
- Praten over gevoelens
- Blijven lachen, humor is goud waard
- Blijf jezelf
- Zorgtaken delen of uitbesteden
- Eigen bezigheden blijven hebben
- Bijtanken buitenshuis
- De ander de verantwoordelijkheid laten voor het eigen lichaam

Effecten op de lange termijn:

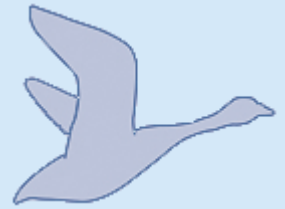
- Relatie verandert + of –
- Intimiteit verandert
- Financieel
- Kinderen
- Werk/carrière
- Vriendenkring
- Dagelijks levensritme (patiënt kampt vaak met vermoeidheid)
- Veranderde levenshouding

Wanneer een psycholoog?

- Als het verwerkingsproces blijft steken (fasen van Kübler Ross)
- Ernstige spannings- en angstklachten
- Paniekaanvallen
- Hyperventilatie
- Overmatig piekeren
- Pijn leren beïnvloeden m.b.v. zelfhypnose
- Alles qua emotie waar “te” voor staat

Wanneer een psychiater?

- Als praten geen effect meer heeft
- Extreme spanning
- Extreme angsten
- Extreme slapeloosheid
- Depressie samenhangend met de ziekte

- Als er pillen nodig zijn

Depressie

- Het onderscheid van de gevolgen van de behandeling en depressie is moeilijk
- Alles wat verder gaat dan wat je gewend bent, verdient extra aandacht

Wanneer is het een depressie?

Tenminste twee weken bijna dagelijks sprake van een gedeprimeerde stemming gedurende het grootste deel van de dag en/of verlies van belangstelling in bijna alle activiteiten.

En daarnaast enkele van de volgende symptomen:

- Gevoel van waardeloosheid of schuldgevoelens
- Verminderde of grotere eetlust of duidelijke gewichtsverandering
- Slaapstoornissen
- Weinig energie of vermoeidheid
- Concentratieproblemen of besluiteloosheid
- Traagheid of aanhoudende lichamelijke onrust
- Terugkerende gedachten over de dood of zelfdoding

Dank u wel voor uw aandacht

- Drs. Trudy van der Jagt, psycholoog NIP

Oud-Beijerland